

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
prednesené 6. októbra 2021¹

Vec C-385/20

**EL,
TP
proti
Caixabank SA**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Súd prvého stupňa č. 49 Barcelona, Španielsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Smernica 93/13/EHS – Zmluva o úvere – Súdne konanie s cieľom konštatovať nekalú podmienku zmluvnej povahy – Uloženie povinnosti predajcovi alebo dodávateľovi nahradiť trovy konania – Výška trov konania nahraditeľných spotrebiteľovi – Horná hranica uplatniteľná na odmenu advokáta v závislosti od hodnoty predmetu sporu – Procesná autonómia – Zásada efektivity“

I. Úvod

1. Svojím návrhom na začatie prejudiciálneho konania Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Súd prvého stupňa č. 49 Barcelona, Španielsko) položil Súdnemu dvoru dve otázky týkajúce sa výkladu smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách².

2. Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi EL a TP, dvoma spotrebiteľmi, a finančnou inštitúciou Caixabank SA vo veci odmeny advokáta, ktorú títo spotrebiteľia požadujú od uvedenej inštitúcie v rámci konania o určení trov konania. Toto konanie nadväzuje na rozsudok vo veci samej, ktorým súd na návrh týchto spotrebiteľov určil nekalú povahu zmluvných podmienok uvedených v zmluve o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania, nariadil vrátenie súm bezdôvodne zaplatených uvedenými spotrebiteľmi na základe týchto podmienok a uložil finančnej inštitúcii Caixabank povinnosť nahradiť trovy konania.

3. V tomto kontexte sa vnútroštátny súd Súdneho dvora v podstate pýta, či článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity vyžadujú od členských štátov, aby vo svojom vnútroštátnom práve stanovili, pokiaľ ide o občianskoprávne konania týkajúce sa nekalých podmienok, právo spotrebiteľov, ktorí boli v spore úspešní, získať od neúspešných

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Smernica Rady z 5. apríla 1993 (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

predajcov alebo dodávateľov plnú náhradu súdnych výdavkov vzniknutých týmto spotrebiteľom, vrátane odmeny ľubovoľne dohodnutej s ich advokátmi,³ bez toho, aby tieto štáty mohli v tejto oblasti stanoviť určité limity.

4. V týchto návrhoch vysvetlím, že členské štáty majú v rámci svojej procesnej autonómie širokú mieru voľnej úvahy pri vypracovaní pravidiel určovania súdnych výdavkov uplatniteľných v občianskoprávných konaniach týkajúcich sa nekalých podmienok, vrátane stanovenia hornej hranice odmeny advokáta strany, ktorá vo veci uspela, v závislosti od hodnoty predmetu sporu. Podľa môjho názoru článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity vyžadujú len to, aby tieto pravidlá umožňovali spotrebiteľom vymôcť opodstatnenú a primeranú sumu vo vzťahu k nákladom, ktoré musia objektívne vynaložiť na začatie takéhoto sporu. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či je to tak vo veci samej.

II. Právny rámec

A. *Smernica 93/13*

5. Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa...”

6. Podľa článku 7 ods. 1 tejto smernice:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.”

B. *Španielske právo*

7. V španielskom práve sú pravidlá v oblasti nákladov občianskoprávneho konania obsiahnuté v Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon č. 1/2000, Občiansky súdny poriadok) zo 7. januára 2000 (BOE č. 7 z 8. januára 2000, s. 575) (ďalej len „LEC“).

8. Článok 243 LEC stanovuje:

„1. Vo všetkých druhoch konaní a na všetkých inštanciách určuje trovy konania súdny úradník súdu, ktorý rozhodoval na prvom stupni alebo o opravnom prostriedku, alebo prípadne súdny úradník zodpovedný za výkon rozhodnutia.

...

Súdny úradník zníži odmeny advokátov a iných odborníkov, ktorí nepodliehajú osobitnej tarifnej sadzbe, ak uvedené odmeny presahujú hornú hranicu uvedenú v článku 394 ods. 3 a ak súd

³ V týchto návrhoch budem používať pojmy „súdne výdavky“ v širšom zmysle tak, že zahŕňajú aj odmenu advokáta, ktorú znášajú účastníci súdneho konania.

nevyslovil, že účastník konania, ktorému bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania, postupoval nerozvážne.“

9. Článok 251 LEC stanovuje:

„Hodnota sporu sa určí v závislosti od hospodárskeho záujmu na spore, ktorý sa vyčíslí podľa týchto pravidiel:

1. Ak sa požaduje určitá peňažná suma, táto suma predstavuje hodnotu sporu, a ak nie je určená, ani v relatívnej forme, za hodnotu sporu sa považuje neurčitá suma.

...

8. V konaniach týkajúcich sa existencie, platnosti alebo účinnosti záväzku jeho hodnota zodpovedá celej dlžnej sume, aj keď sa platba uskutočňuje v splátkach. Toto kritérium hodnotenia sa uplatňuje v konaniach, ktorých predmetom je vznik, zmena alebo zánik záväzku alebo osobného práva, pokiaľ sa neuplatní žiadne iné pravidlo podľa tohto článku.“

10. Článok 394 LEC stanovuje:

„1. Trovy konaní o určovacích žalobách v prvom stupni znáša účastník konania, ktorého žalobným návrhom nebolo vyhovené, pokiaľ súd na základe riadneho odôvodnenia nezistí, že vec vzbudzuje vážne skutkové alebo právne pochybnosti.

...

3. Ak sa podľa odseku 1 tohto článku uloží účastníkovi, ktorý nemal vo veci úspech, povinnosť nahradiť trovy konania, zo sumy zodpovedajúcej odmene advokáta alebo iného zástupcu z povolania nepodliehajúceho tarife nákladov alebo odmeny mu možno uložiť povinnosť nahradiť len sumu nepresahujúcu jednu tretinu tej, ktorej sa týka spor, za každého z účastníkov sporu, ktorý dosiahol takéto rozhodnutie vo svoj prospech. V tejto súvislosti sa návrhy, ktoré nemožno oceniť, považujú za majúce hodnotu 18 000 eur, ak súd z dôvodu zložitosti veci nerozhodne inak.

Ustanovenia predchádzajúceho odseku sa nepoužijú, ak súd rozhodne, že účastník konania, ktorému bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania, postupoval nerozvážne.“

11. Článok 411 LEC stanovuje:

„Žiadna zmena bydliska účastníkov konania, spornej veci alebo predmetu sporu, ku ktorej dôjde po začatí konania, nemá vplyv na príslušnosť súdu, ktorá sa určuje podľa okolností daných v čase podania žaloby.“

III. Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

12. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a z pripomienok predložených Súdnu dvoru vyplýva, že EL a TP uzatvorili 25. apríla 2008 zmluvu o úvere s finančnou inštitúciou Caixabank v podstate vo výške 159 000 eur. Táto zmluva však obsahovala viacero podmienok, tzv. „menových“ doložiek, a úver tak bol denominovaný v japonských jenoch (JPY).

13. Dňa 10. októbra 2016 podali EL a TP na Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Súd prvého stupňa č. 49 Barcelona) žalobu proti finančnej inštitúcii Caixabank, ktorou sa domáhali v prvom rade určenia neplatnosti týchto „menových“ doložiek z dôvodu ich nekalej povahy, ďalej prepočítania zostatku úveru (pri zachovaní zmluvy v eurách) a napokon uloženia povinnosti finančnej inštitúcii vrátiť sumy, ktoré boli vyplatené neoprávnene na základe uvedených doložiek od uzavretia zmluvy.

14. Žalobcovia vo veci samej vo svojej žalobe uviedli, že hodnota predmetu sporu je neurčitá. V tejto súvislosti v podstate tvrdili, že aj keď bol zostatok úveru ku dňu podania žaloby vyčíslený na 127 269,15 eura, mal by byť revidovaný vzhľadom na určenie neplatnosti „menových“ doložiek a upravený po tom, čo budú známe všetky náklady a provízie vynaložené v súvislosti s týmito doložkami. Táto hodnota bola následne ako taká stanovená v rozhodnutí o prípustnosti žaloby.

15. Rozsudkom z 29. novembra 2018 Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Súd prvého stupňa č. 49 Barcelona) žalobe EL a TP vyhovel. Tento súd konštatoval neplatnosť napadnutých „menových“ doložiek a uložil finančnej inštitúcii Caixabank povinnosť vrátiť spotrebiteľom prípadné sumy presahujúce sumu, ktorú by zaplatili, ak by bol úver od začiatku denominovaný v eurách, spolu so zákonnými úrokmi. Okrem toho uvedený súd uložil finančnej inštitúcii Caixabank povinnosť nahradiť trovy konania. Tento rozsudok sa potom stal právoplatným.

16. Následne v rámci osobitného konania o určení trov konania advokát EL a TP predložil príslušnému súdnemu úradníkovi žiadosť o náhradu výdavkov spojených s konaním vo výške 25 188,91 eura, vrátane vyúčtovania odmeny advokáta vo výške 19 007,89 eura. Na účely výpočtu predmetnej odmeny sa v tejto žiadosti vychádzalo zo sumy 127 269,15 eura, ako hodnoty predmetu sporu, čo bol zostatok úveru ku dňu podania žaloby.⁴

17. Caixabank spochybnila požadované trovy konania, pričom tvrdila, že sú neprimerané. Rozhodnutím z 1. októbra 2019 súdny úradník tejto námietke vyhovel. Konštatoval najmä, že v súlade s článkami 251 a 411 LEC, ako ich vykladajú španielske súdy, hodnotu predmetu sporu, ktorá bola stanovená v čase podania žaloby, už nemožno meniť v neskoršom štádiu konania, a už vôbec nie pri určení výšky trov konania. Keďže v prejednávanej veci bolo v rozhodnutí o prípustnosti žaloby stanovené, že hodnota predmetu sporu je v súlade s tým, čo bolo uvedené v žalobe, neurčitá, treba ju za takú považovať aj pri určení trov konania. V dôsledku toho mala byť táto hodnota na účely nahraditeľnej odmeny advokáta stanovená na 30 000 eur v súlade s usmerneniami vo veciach určovania trov konania vydanými Advokátskou komorou v Barcelone. Okrem toho na základe článku 394 ods. 3 LEC nesmie odmena advokáta, ktorú je Caixabank povinná nahradiť žalobcom vo veci samej, presiahnuť jednu tretinu tejto sumy.

18. Žalobcovia vo veci samej tak podali proti tomuto poslednému uvedenému rozhodnutiu opravný prostriedok. V tejto súvislosti Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Súd prvého stupňa č. 49 Barcelona), ktorý mal pochybnosti o zlučiteľnosti článku 251, článku 394 ods. 3 a článku 411 LEC, ako ich vykladajú španielske súdy, so smernicou 93/13, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je súdny výklad článku 251, článku 394 ods. 3 a článku 411 [LEC], ktorým sa riadi uznesenie z 1. októbra 2019 a podľa ktorého sa trovy konania stotožňujú s ekonomickým záujmom sporu, a ktorý vedie k zníženiu odmeny, ktorú spotrebiteľ zaplatil svojmu advokátovi, pričom za základ

⁴ Tieto informácie nie sú uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Vyplývajú z vyjadrení predložených EL a TP, ako aj finančnou inštitúciou Caixabank (pozri v tejto súvislosti bod 23 nižšie).

sa považuje pevná suma (18 000 eur) stanovená z právneho hľadiska výlučne v prípade neoceniteľnej sumy, a nie v prípade neurčitej sumy, v rozpore s článkom 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice [93/13], keďže nie je možné navrátenie právnej a skutkovej situácie spotrebiteľa, v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala, napriek určeniu nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím v jeho prospech, a keďže nedošlo k odstráneniu neprimeranej procesnej požiadavky týkajúcej sa obmedzenia trov, teda k odstráneniu, ktoré by spotrebiteľovi zabezpečilo primerané a účinné prostriedky na legitímne uplatňovanie jeho práv?

2. Je článok 394 ods. 3 [LEC] sám osebe v rozpore s článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1 smernice [93/13] a znemožňuje alebo nadmerne sťažuje súdne vymáhanie práv, ktoré táto smernica priznáva spotrebiteľom, keďže predpokladá obmedzenie, ktoré uvedený článok ukladá spotrebiteľovi v tom zmysle, že spotrebiteľ musí znášať časť svojich vlastných trov konania, keďže nie je možné navrátenie právnej a skutkovej situácie spotrebiteľa, v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala, napriek určeniu nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím v jeho prospech, a keďže nedošlo k odstráneniu neprimeranej procesnej požiadavky týkajúcej sa obmedzenia trov, teda k odstráneniu, ktoré by spotrebiteľovi zabezpečilo primerané a účinné prostriedky na legitímne uplatňovanie jeho práv?“

19. Návrh na začatie prejudiciálneho konania zo 7. júla 2020 bol doručený Súdnemu dvoru 12. augusta toho istého roku. EL a TP, Caixabank, španielska a poľská vláda, ako aj Európska komisia predložili Súdnemu dvoru písomné pripomienky. Tí istí účastníci konania a tie isté oprávnené subjekty, s výnimkou poľskej vlády, tiež písomne odpovedali na otázky položené Súdnym dvorom 11. mája 2021.

IV. Analýza

A. O právomoci

20. Na úvod španielska vláda a v podstate aj Caixabank namietajú nedostatok právomoci Súdného dvora rozhodovať o týchto prejudiciálnych otázkach.

21. Túto námietku treba podľa môjho názoru zamietnuť. Hoci je pravda, že otázky týkajúce sa určenia výšky trov konania v občianskoprávných konaniach ako také nepatria do pôsobnosti smernice 93/13, pripomínam, že spor vo veci samej sa týka nekalej povahy viacerých zmluvných podmienok v zmysle tejto smernice. Tieto procesné otázky sú teda položené v rámci sporu, ktorého predmetom sú práva, ktoré spotrebiteľom vyplývajú z uvedenej smernice. V tejto súvislosti ide o to, či článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 tej istej smernice v spojení so zásadou efektivity bránia španielskym pravidlám v oblasti trov konania. Situácia teda naozaj spadá do pôsobnosti práva Únie a položené otázky sa týkajú výkladu tohto práva. Súdny dvor tak má zjavne právomoc o nej rozhodnúť.⁵

⁵ Pozri analogicky rozsudok zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 a C-259/19, ďalej len „rozsudok Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria“, EU:C:2020:578, bod 45). Pokiaľ v rozsudkoch z 27. marca 2014, Torralbo Marcos (C-265/13, EU:C:2014:187), a z 8. decembra 2016, Eurosaneamientos a i. (C-532/15 a C-538/15, EU:C:2016:932), na ktoré sa odvolávajú Caixabank a španielska vláda, Súdny dvor vyhlásil, že nemá právomoc odpovedať na otázky týkajúce sa zlučiteľnosti vnútroštátnych procesných pravidiel s právom Únie, je to práve z dôvodu, že tieto otázky boli položené v rámci sporov, ktoré sa netýkali práv založených na práve Únie.

B. O prípustnosti

22. Caixabank a španielska vláda tiež tvrdia, že prejudiciálne otázky sú neprípustné. Podľa nich *po prvé* návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje skutkové a právne okolnosti potrebné na to, aby Súdny dvor mohol poskytnúť užitočnú odpoveď na položené otázky.

23. Je pravda, že výška odmeny požadovanej advokátom žalobcov vo veci samej v rámci určenia trov konania nie je uvedená v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý tiež neuvádza, či táto suma presahuje hornú hranicu stanovenú v článku 394 ods. 3 LEC. Okrem toho, že tieto informácie sú uvedené vo vyjadreniach účastníkov konania vo veci samej, opis skutkového stavu uvedený v tomto návrhu, akokoľvek stručný, však podľa mňa postačuje na pochopenie hypotéz, na ktorých sú založené prejudiciálne otázky, a na to, aby Súdny dvor mohol na tieto otázky poskytnúť užitočnú odpoveď.

24. *Po druhé* Caixabank poukazuje na rozpor medzi znením prvej otázky a obsahom návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Vnútroštátny súd totiž v tejto otázke naznačuje, že suma 18 000 eur uvedená v článku 394 ods. 3 prvom pododseku druhej vete LEC bola použitá ako základ pre výpočet odmeny advokáta nahraditeľnej EL a TP, zatiaľ čo v tomto návrhu sa uvádza, že v skutočnosti súdny úradník vychádzal zo sumy 30 000 eur, ktorú stanovujú usmernenia vo veciach určovania trov konania vydané Advokátskou komorou v Barcelone.

25. Zdá sa mi, že v tomto bode skutočne existuje v návrhu na začatie prejudiciálneho konania rozpor. V tomto návrhu tiež nie sú vysvetlené dôvody, pre ktoré bola použitá suma 30 000 eur namiesto sumy stanovenej v uvedenom článku 394 ods. 3. Tento rozpor však podľa môjho názoru nepostačuje na to, aby boli položené otázky vyhlásené za neprípustné. Súdny dvor totiž bude musieť poskytnúť všeobecnú odpoveď, pokiaľ ide o zlučiteľnosť vnútroštátneho režimu určovania trov konania, ktorý stanovuje hornú hranicu nahraditeľných odmien advokáta v závislosti od hodnoty predmetu sporu, bez ohľadu na hodnotu skutočne použitú vo veci samej. Táto suma teda nie je pre požadovaný výklad rozhodujúca.

26. *Po tretie* Caixabank a španielska vláda tvrdia, že návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje nepodložené, či dokonca nesprávne tvrdenia. Vnútroštátny súd v ňom konkrétne naznačuje, že žalobcovia vo veci samej zaplatili alebo prinajmenšom budú musieť zaplatiť celú odmenu požadovanú ich advokátom v rámci určenia trov konania, pričom toto tvrdenie nijako nepodložil a zo skutočností uvedených v spise vyplýva, že to tak nie je. Z rovnakého dôvodu sú položené otázky hypotetické. Niet pochyb o tom, že na základe španielskych pravidiel v oblasti trov konania získajú žalobcovia vo veci samej od finančnej inštitúcie Caixabank náhradu všetkých súdnych výdavkov, ktoré im vznikli.⁶

27. V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ patrí posúdenie skutkového stavu veci do právomoci vnútroštátneho súdu. Súdny dvor je oprávnený rozhodnúť o výklade ustanovenia práva Únie len na základe skutkového stavu, ktorý mu opíše tento súd.⁷ Caixabank a španielska vláda teda nemôžu v konaní na Súdnom dvore spochybňovať skutkový predpoklad, ktorý uviedol vnútroštátny súd vo svojich otázkach a podľa ktorého

⁶ V dohode o odmene uzavretej medzi žalobcami vo veci samej a ich advokátom sa totiž uvádza, že sa dohodli na pevnej odmene a pohyblivej odmene, ktorá sa mala uplatniť v prípade, že budú mať vo veci úspech a finančnej inštitúcii bude uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Uvedení žalobcovia mali zaplatiť len pevnú časť odmeny vo výške 1 200 eur (bez dane). Naproti tomu pohyblivú časť odmeny si mal advokát priamo odpočítať z výšky získaných trov konania. Suma 1 200 eur je pritom nižšia ako horná hranica stanovená v článku 394 ods. 3 LEC a z veľkej časti je pokrytá sumou, ktorú Caixabank súhlasila zaplatiť ako trovy konania.

⁷ Pozri najmä rozsudok z 29. apríla 2021, Bank BPH (C-19/20, EU:C:2021:341, bod 37 a citovaná judikatúra).

žalobcovia vo veci samej zaplatili odmenu požadovanú ich advokátom, alebo prinajmenšom tak budú musieť urobiť v rozsahu, v akom nebude možné preniesť úhradu tejto odmeny na žalovanú vo veci samej.

28. *Napokon* španielska vláda konkrétne spochybňuje prípustnosť prvej otázky v rozsahu, v akom sa týka zásady „*perpetuatio jurisdictionis*“ zakotvanej v článku 411 LEC, pričom uvádza viaceré okolnosti, ktoré podľa mňa spadajú do vecnej podstaty tejto otázky.⁸ V dôsledku toho, hoci tieto okolnosti možno zohľadniť na účely odpovede na uvedenú otázku, sú podľa môjho názoru irelevantné, pokiaľ ide o posúdenie jej prípustnosti.⁹

C. O veci samej

29. V pozadí prejednávanej veci je Súdneho dvoru dobre známa¹⁰ problematika úverových zmlúv vyjadrených v cudzej mene, ktoré spotrebitelia uzavreli s bankovými inštitúciami, a to najmä španielskymi.

30. V prejednávanej veci EL a TP uzavreli takúto zmluvu o úvere vyjadrenú v japonských jenoch s finančnou inštitúciou Caixabank. Títo spotrebitelia však podali žalobu, ktorou sa domáhali určenia nekalej povahy „menových“ doložiek obsiahnutých v tejto zmluve, v dôsledku ktorých boli mesačné splátky indexované na kurz tejto meny.

31. Prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom sa netýkajú zlučiteľnosti sporných doložiek s právom Únie. Ich nekalú povahu v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 už konštatoval tento súd v rozsudku, ktorý nadobudol právoplatnosť.¹¹ V tejto súvislosti uvedený súd v súlade s článkom 6 ods. 1 tejto smernice vylúčil uplatnenie týchto doložiek (konštatovaním ich absolútnej neplatnosti, ako stanovuje španielske právo) a v zostávajúcej časti ponechal zmluvu v platnosti, čím sa euro stalo jedinou menou úveru.¹² Ten istý súd tiež uložil finančnej inštitúcii Caixabank povinnosť vrátiť žalobcom vo veci samej prípadné sumy, ktoré bezdôvodne zaplatili na základe týchto doložiek, čo si vyžadovalo prepočítanie výšky mesačných splátok, ktoré by zaplatili, ak by bol úver od začiatku vyjadrený v eurách, ako aj určenie výšky nákladov a provízií fakturovaných touto bankou v súvislosti s mechanizmom „viacerých mien“.

32. Tieto prejudiciálne otázky sa naopak týkajú otázky presnej výšky trov konania, a to konkrétne odmeny advokáta, ktorej vrátenie si môžu podľa španielskeho práva nárokovať žalobcovia vo veci samej voči finančnej inštitúcii Caixabank po skončení tohto konania.

⁸ K týmto okolnostiam pozri body 76 a 77 nižšie.

⁹ Pozri analogicky rozsudok zo 4. októbra 1991, *Society for the Protection of Unborn Children Ireland* (C-159/90, EU:C:1991:378, bod 15).

¹⁰ Pozri najmä rozsudky z 30. apríla 2014, *Kásler a Káslerné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:282); z 20. septembra 2017, *Andriciuc a. i.* (C-186/16, EU:C:2017:703), ako aj z 10. júna 2021, *BNP Paribas Personal Finance* (C-609/19, EU:C:2021:469).

¹¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania nevysvetľuje dôvody, pre ktoré boli sporné doložky vyhlásené za nekalé. Z vyjadrení španielskej vlády však vyplýva, že španielske súdy tento typ „menových“ doložiek prísne kontrolujú a vo všeobecnosti ich považujú za nedostatočne transparentné pre spotrebiteľov. Pozri, pokiaľ ide o judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa požiadaviek transparentnosti vzťahujúcich sa na podobné podmienky, rozsudok z 10. júna 2021, *BNP Paribas Personal Finance* (C-609/19, EU:C:2021:469, body 40 až 57 a citovaná judikatúra).

¹² Pozri, pokiaľ ide o takéto zachovanie platnosti zmluvy, najmä rozsudok zo 14. marca 2019, *Dunai* (C-118/17, EU:C:2019:207, bod 40).

33. V tejto súvislosti španielska právna úprava v podstate stanovuje, že v rámci občianskoprávneho konania je strana, ktorá v konaní nemala úspech, v zásade povinná nahradiť trovy konania vzniknuté úspešnej strane, vrátane odmeny jej advokáta.¹³ V prejednáwanej veci tak bola finančnej inštitúcii Caixabank uložená povinnosť nahradiť EL a TP trovy konania, ktoré im vznikli.

34. Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, v ktorom je uložená povinnosť nahradiť trovy konania, príslušný súdny úradník súdu, ktorý rozhodoval o žalobe,¹⁴ v rámci konania o určení trov konania určí a upraví presnú výšku nákladov nahraditeľných strane, ktorá uspela v konaní, a to na základe vyúčtovaní odmeny predložených advokátmi, právnymi zástupcami alebo inými dotknutými odborníkmi a s prihliadnutím na okolnosti prejednáwanej veci, najmä na *hodnotu predmetu sporu*, ale tiež na prácu skutočne vykonanú týmito odborníkmi, čas venovaný prípadu a jeho zložitost.

35. *Na jednej strane* však článok 394 ods. 3 LEC v prvom pododseku prvej vete stanovuje hornú hranicu vzťahujúcu sa najmä na odmenu advokáta strany, ktorá uspela v konaní. Konkrétne od strany, ktorej bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania, možno v zásade¹⁵ vyžadovať, aby v súvislosti s touto odmenou zaplatila nanajvýš celkovú sumu *neprevyšujúcu tretinu hodnoty predmetu sporu*. Ak požadovaná odmena advokáta presiahne túto hornú hranicu, súdny úradník musí za normálnych okolností „znížiť“ túto odmenu.¹⁶

36. V tomto kontexte *na druhej strane* musí byť podľa článku 251 LEC hodnota predmetu sporu spresnená v žalobe v závislosti od ekonomického záujmu, ktorý predstavuje žaloba pre žalobcu. V tejto súvislosti odsek 1 tohto článku stanovuje, že ak sa požaduje určitá peňažná suma, hodnotu predmetu sporu predstavuje táto suma, a v prípade neurčenia sumy, hoci aj v relatívnej forme, sa hodnota predmetu sporu považuje za neurčitú.

37. V prejednáwanej veci EL a TP pôvodne vo svojej žalobe uviedli, že hodnota predmetu sporu je neurčitá. V tejto súvislosti v podstate spresnili, že hoci ekonomický záujem, ktorý pre nich predstavuje žaloba, zodpovedá zostatku úveru ku dňu jej podania (približne 120 000 eur), tento zostatok by mal byť revidovaný v dôsledku zrušenia sporných „menových“ doložiek. Preto na presné určenie uvedenej hodnoty bolo potrebné počkať do rozhodnutia vo veci samej. Následne v rámci určenia trov konania žalobcovia vo veci samej uviedli na účely výpočtu nahraditeľnej odmeny advokáta tú istú hodnotu zodpovedajúcu zostatku úveru.

38. Podľa ustálenej judikatúry Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) však v súlade s procesnou zásadou „*perpetuatio jurisdictionis*“, zakotvenou v článku 411 LEC, hodnotu predmetu sporu, ktorá bola stanovená v rozhodnutí o prípustnosti žaloby na základe informácií uvedených v žalobe, už nemožno meniť v neskoršom štádiu konania, a už vôbec nie po jeho skončení v rámci určenia trov konania. Túto judikatúru uplatnil súdny úradník vo veci samej. Uviedol, že v prejednáwanej veci sa hodnota predmetu sporu musí považovať po celý čas, a to aj na účely určenia trov konania, za neurčitú.¹⁷

¹³ Pozri článok 394 ods. 1 LEC.

¹⁴ Pozri článok 243 LEC.

¹⁵ Pozri v tejto súvislosti bod 67 nižšie.

¹⁶ Pozri článok 243 LEC.

¹⁷ Pozri body 16 a 17 vyššie.

39. Tento výklad má za následok obmedzenie výšky odmeny advokáta, ktorú môžu žalobcovia vo veci samej vymôcť od finančnej inštitúcie Caixabank. Podľa (prinajmenšom časti)¹⁸ španielskej judikatúry sa totiž spory, ktorých hodnota je „neurčitá“, musia považovať za spory, ktorých hodnota nie je „odhadnuteľná“ v zmysle článku 394 ods. 3 prvého pododseku druhej vety LEC. Toto ustanovenie v zásade stanovuje¹⁹, že hodnota predmetu takýchto sporov sa výlučne na účely určenia trov konania odhaduje na 18 000 eur. Preto na základe uplatnenia hornej hranice stanovenej v článku 394 ods. 3 prvom pododseku prvej vety LEC možno strane, ktorá nemala v konaní úspech, uložiť povinnosť nahradiť odmenu advokáta maximálne do výšky jednej tretiny tejto sumy, teda 6 000 eur.

40. Pripomínam však, že v prejednávanej veci podľa všetkého nebola uplatnená orientačná suma 18 000 eur. Namiesto toho bola použitá suma 30 000 eur.²⁰ Pri uplatnení spornej hornej hranice by teda žalobcovia vo veci samej mohli od finančnej inštitúcie Caixabank požadovať z titulu odmeny advokáta maximálne sumu 10 000 eur. V každom prípade problém zostáva rovnaký. Ak sa podobne ako vo veci samej dohodnú spotrebiteľ a jeho advokát na odmene presahujúcej uvedenú hornú hranicu (v prejednávanej veci približne 26 000 eur), zvyšnú sumu bude znášať spotrebiteľ.

41. Podľa EL a TP, ktorých v konaní na Súdnom dvore podporuje Komisia, takýto výsledok je nezlučiteľný s právom Únie. Ak by spotrebiteľ musel znášať všetky alebo časť trov konania vzniknutých v súvislosti so súdnym vymáhaním práv, ktoré mu vyplývajú zo smernice 93/13, vrátane odmeny dohodnutej s jeho advokátom, a to napriek tomu, že mal vo veci samej úspech (konajúci súd konštatoval nekalú povahu napadnutej podmienky a uložil predajcovi alebo dodávateľovi povinnosť vrátiť sumy zaplatené na jej základe), nebolo by možné navrátiť tohto spotrebiteľa do právnej a skutkovej situácie, v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala, ako to vyžaduje článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 tejto smernice, v zmysle ich výkladu v rozsudku Gutiérrez Naranjo a i.²¹ Rovnako by to bránilo spotrebiteľom vykonávať práva, ktoré im vyplývajú z uvedenej smernice.

42. V tomto kontexte sa *na jednej strane* druhá otázka vnútroštátneho súdu, ktorou sa treba zaoberať v prvom rade, v podstate týka toho, či článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity bránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je článok 394 ods. 3 LEC, ktorá v rámci určenia trov konania vzniknutých stranám v spore týkajúcom sa nekalej povahy určitej zmluvnej podmienky stanovuje hornú hranicu uplatniteľnú na odmenu advokáta, ktorú má nahradiť spotrebiteľovi úspešnému v spore predajca alebo dodávateľ zaviazaný na náhradu trov konania, v závislosti od hodnoty predmetu sporu. V prvej časti vysvetlím, prečo to tak v zásade nie je.

43. *Na druhej strane* svojou prvou otázkou, ktorou sa treba zaoberať v druhom rade, sa vnútroštátny súd pýta, či je súdny výklad článku 251, článku 394 ods. 3 a článku 411 LEC, podľa ktorého ak spotrebiteľ vo svojej žalobe uviedol, že hodnota predmetu sporu je neurčitá, nemôže už tento údaj zmeniť v rámci určenia trov konania, a podľa ktorého sa na účely výpočtu nahraditeľnej odmeny advokáta spory s neurčitou hodnotou odhadnú na sumu 18 000 eur (alebo v prejednávanej veci skôr na sumu 30 000 eur), v rozpore s článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1 smernice 93/13. V druhej časti uvediem dôvody, pre ktoré si myslím, že s výhradou overenia vnútroštátnym súdom to tak nie je.

¹⁸ EL a TP to spochybňujú (pozri bod 74 nižšie).

¹⁹ Pokiaľ súd z dôvodu zložitosti veci nerozhodne inak.

²⁰ Pozri body 24 a 25 vyššie.

²¹ Rozsudok z 21. decembra 2016 (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, ďalej len „rozsudok Gutiérrez Naranjo“, EU:C:2016:980, body 61 a 62).

1. O skutočnosti, že právo Únie v zásade nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá obmedzuje výšku trov konania nahraditeľných spotrebiteľovi (druhá otázka)

44. Ako zdôrazňuje poľská vláda, druhá otázka vnútroštátneho súdu, ako bola preformulovaná v bode 42 vyššie, sa v podstate týka toho, či smernica 93/13 ukladá členským štátom povinnosť stanoviť právo spotrebiteľa, ktorý mal úspech v konaní týkajúcom sa určenia nekalej povahy podmienky, získať od dotknutého predajcu alebo dodávateľa náhradu všetkých súdnych výdavkov, ktoré mu vznikli v rámci tohto konania.

45. Na rozdiel od EL a TP a rovnako ako španielska a poľská vláda nesúhlasím s týmto názorom.

46. V prvom rade si nemyslím, že výklad článku 6 ods. 1 smernice 93/13 podaný Súdny dvorom v rozsudku Gutiérrez Naranjo sám osebe poskytuje odpoveď na túto otázku.

47. V tejto súvislosti pripomínam, že uvedený článok 6 ods. 1 stanovuje cieľ, podľa ktorého nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa nesmú byť pre spotrebiteľa „záväzné“. V rozsudku Gutiérrez Naranjo Súdny dvor spresnil, že podľa tohto ustanovenia nekalú podmienku „treba v zásade chápať tak, že nikdy neexistovala, takže nemôže voči spotrebiteľovi vyvolávať účinky“. Určenie nekalej povahy zmluvnej podmienky súdnym rozhodnutím teda „v zásade musí viesť k navráteniu právnej a skutkovej situácie spotrebiteľa, v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala“²².

48. Prostredníctvom tohto posledného uvedeného tvrdenia Súdny dvor vyvodil z toho istého článku 6 ods. 1 určitú „nápravu“ (*remedy*) v prospech spotrebiteľov, a to právo na vrátenie prípadných súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky, aby mohli byť v čo najväčšej miere spätne odstránené účinky, ktoré takáto podmienka už vyvolala v rozpore s cieľom stanoveným v tomto ustanovení.²³

49. V prejednávanej veci žalobcovia vo veci samej úspešne uplatnili toto právo na súde. Účinky, ktoré už sporné „menové“ doložky vyvolali, musia byť v súlade s konečným rozsudkom vyhláseným vnútroštátnym súdom spätne odstránené finančnou inštitúciou Caixabank. Z právneho hľadiska teda došlo k navráteniu právnej a skutkovej situácie spotrebiteľov, v ktorej by sa nachádzali, ak by uvedená podmienka neexistovala, v zmysle výkladu Súdneho dvora.

50. Naproti tomu otázku „nápravy“ priznanej spotrebiteľom vo veci samej nemožno zamieňať s otázkou určenia trov konania vzniknutých týmto spotrebiteľom v súvislosti so súdnym konaním, ktoré článok 6 ods. 1 smernice 93/13 neupravuje.

51. Pravidlá týkajúce sa určenia výšky trov konania v občianskoprávných konaniach totiž predstavujú procesné pravidlá. Ak sa uplatňujú v súvislosti so žalobou podanou spotrebiteľom, ktorá sa týka určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky v zmysle smernice 93/13, patria tieto pravidlá, aby som použil ustálenú formuláciu, medzi „procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva

²² Rozsudok Gutiérrez Naranjo (bod 61).

²³ Pozri rozsudok Gutiérrez Naranjo (bod 62: „Povinnosť vnútroštátneho súdu neuplatniť nekalú zmluvnú podmienku, ktorá ukladá zaplatenie súm, ktoré sa preukážu ako neoprávnené, má v zásade reštitučný účinok, ktorý sa vzťahuje na tieto isté sumy.“).

Únie“²⁴. Ako zdôrazňuje španielska a poľská vláda, podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora patria takéto procesné pravidlá pri neexistencii harmonizácie v práve Únie do *procesnej autonómie členských štátov* s výhradou dodržania zásad ekvivalencie a efektivity.²⁵

52. V tomto kontexte a v *druhom rade* treba po vzore poľskej vlády pripomenúť, že vo všeobecnosti zásada efektivity (ktorá je jediná dotknutá v prejednávanej veci)²⁶ spravidla nebráni tomu, aby spotrebiteľ znášal časť súdnych výdavkov, ak podá žalobu týkajúcu sa určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky. Náklady na konanie však nemôžu byť také vysoké, aby spotrebiteľovi „prakticky znemožnili alebo nadmerne sťažili“ výkon práv, ktoré mu vyplývajú zo smernice 93/13. Inými slovami, táto zásada bráni tomu, aby takáto žaloba predstavovala pre spotrebiteľa neúnosne vysoké náklady.²⁷

53. Skutočnosť, že podanie takejto žaloby si vyžaduje pomoc advokáta, čo je zrejme prax v Španielsku, a že spotrebiteľ musí znášať prinajmenšom časť odmeny advokáta, tak nie je sama osebe v rozpore so zásadou efektivity.²⁸ Keďže však táto odmena vo všeobecnosti tvorí podstatnú časť nákladov vynaložených v rámci súdneho konania,²⁹ ak by spotrebiteľ v prípade úspechu vo veci nemohol preniesť na predajcu alebo dodávateľa obchodníka viac ako len malú časť tejto odmeny, alebo dokonca vôbec nič, mohlo by ho to vážne odradiť od podania žaloby.³⁰ Výdavky na advokáta by tak v mnohých situáciách mohli byť v závislosti od uplatňovaných tarifných sadziieb a ich pomeru k prospechu, ktorý by spotrebiteľ žalobou prípadne získal, neúnosne vysoké, čo by nadmerne sťažilo uplatnenie práv na súde, ktoré mu vyplývajú zo smernice 93/13.³¹

54. Z uvedeného podľa môjho názoru vyplýva, že spotrebiteľ, ktorý uspel na súde so svojou žalobou, by nemal mať možnosť vymôcť od neúspešného predajcu alebo dodávateľa na základe určenia trov konania celú odmenu dohodnutú so svojím advokátom, ale iba *sumu opodstatnenú a primeranú* vo vzťahu k výdavkom, ktoré musel objektívne vynaložiť na podanie takejto žaloby, teda sumu dostatočnú na zmiernenie prípadnej neúnosnosti uvedených odmien. V opačnom prípade, ako zdôraznila Caixabank, by spotrebiteľia mohli v rámci takéhoto určenia trov konania požadovať náhradu odmeny ľubovoľne dohodnutej so svojím advokátom, ktorá by prekračovala, dokonca značne, rámec toho, čo bolo objektívne nevyhnutné.³²

²⁴ Pozri najmä rozsudok Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (body 83 a 95, ako aj citovaná judikatúra).

²⁵ Pozri najmä rozsudok Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (body 83 a 95, ako aj citovaná judikatúra).

²⁶ Súdnemu dvoru nebola položená otázka týkajúca sa zásady ekvivalencie. V každom prípade Súdny dvor nedisponuje informáciami, ktoré by vyvolávali pochybnosti o zlučiteľnosti článku 394 ods. 3 LEC s uvedenou zásadou. Podľa informácií poskytnutých bankou Caixabank a španielskou vládou sa toto ustanovenie uplatňuje bez rozdielu tak na konania, ktorých predmetom sú práva založené na práve Únie, ako aj na konania, ktorých predmetom sú práva založené na vnútroštátnom práve. Pozri v tomto zmysle rozsudok Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (bod 96).

²⁷ Pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. decembra 2013, Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:800, bod 41); z 12. februára 2015, Baczó a Vizsnyiczai (C-567/13, EU:C:2015:88, body 50, 52 a 53), ako aj z 3. apríla 2019, Aqua Med (C-266/18, EU:C:2019:282, bod 54). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:532, body 35, 36 a 56).

²⁸ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. februára 2015, Baczó a Vizsnyiczai (C-567/13, EU:C:2015:88, body 54 a 55).

²⁹ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611, bod 22).

³⁰ Caixabank vo svojich pripomienkach zdôrazňovala skutočnosť, že odmeny požadované advokátmi v rámci konaní o určení trov konania nevyhnutne nezodpovedajú odmenám fakturovaným ich klientom, pričom znovu tvrdila, že v tomto prípade odmena, ktorú majú zaplatiť žalobcovia vo veci samej, je oveľa nižšia ako odmena požadovaná ich advokátom (pozri poznámku pod čiarou 6 vyššie). Prejudiciálne otázky sa tak podľa nej netýkajú ochrany záujmu spotrebiteľov na tom, aby nemuseli znášať súdne výdavky, ale ochrany záujmu ich advokátov požadovať vyššiu odmenu. Domnievam sa však, že medzi týmito dvoma aspektmi existuje zjavná súvislosť.

³¹ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, bod 68), a analogicky návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Campos Sánchez-Bordona vo veci United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:201, bod 68). Okrem toho Súdny dvor už uviedol, že „v sporoch, ktorých hodnota je často obmedzená, môže byť odmena advokátov vyššia ako príslušný záujem, čo môže spotrebiteľa odradiť od toho, aby sa bránil voči uplatneniu nekalej podmienky“ [pozri najmä rozsudok z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores (C-240/98 až C-244/98, EU:C:2000:346, bod 26)].

³² Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Campos Sánchez-Bordona vo veci United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:201, body 53, 65 a 66).

55. V tejto súvislosti majú členské štáty v rámci svojej procesnej autonómie širokú mieru voľnej úvahy. V zásade môžu zabezpečiť splnenie požiadavky uvedenej v predchádzajúcom bode v rámci svojich vnútroštátnych pravidiel o určovaní trov konania, ktoré, ako užitočne zdôraznila poľská vláda vo svojich pripomienkach, vykazujú rozdiely súvisiace s neexistenciou harmonizácie na európskej úrovni v tejto oblasti: niektoré z nich stanovujú, že neúspešná strana musí nahradiť odmenu advokáta úspešnej strany v plnej výške; iné, vrátane španielskych pravidiel, stanovujú, že úspešná strana môže získať náhradu len časti tejto odmeny.³³ Tieto rôzne pravidlá sú zlučiteľné so zásadou efektivity, pokiaľ, opakujem, umožňujú spotrebiteľovi vymôcť od predajcu alebo dodávateľa ako náhradu odmeny advokáta opodstatnenú a primeranú sumu.

56. Na rozdiel od EL a TP a rovnako ako Caixabank a španielska vláda si nemyslím, že tento výklad je spochybnený rozsudkom Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria.

57. V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity bránia „režimu, ktorý umožňuje, aby časť trov konania znášal spotrebiteľ, a to v závislosti od výšky súm zaplatených bez právneho dôvodu, ktoré sa mu vracajú v nadväznosti na vyhlásenie neplatnosti zmluvnej podmienky z dôvodu jej nekalej povahy“. Podľa Súdneho dvora takýto režim v oblasti trov konania vytvára podstatnú prekážku, ktorá môže spotrebiteľov odradiť od toho, aby sa obrátili na súd s cieľom určiť nekalú povahu zmluvnej podmienky.³⁴

58. Vec, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, sa konkrétne týkala článku 394 ods. 1 a 2 LEC. Pripomínam, že zatiaľ čo prvý odsek stanovuje, že strana, ktorá nemala v konaní úspech, musí znášať trovy konania, ktoré vznikli úspešnej strane, druhý odsek uvádza, že v prípade čiastočného uznania nárokov jednej zo strán alebo ich zamietnutia musí každá strana v zásade znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť polovicu spoločných nákladov. V zmysle týchto ustanovení, ak spotrebiteľ v rámci tej istej žaloby podal návrh na vyhlásenie neplatnosti podmienky, ako aj návrh na vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe tejto podmienky, a ak bol prvý návrh uznaný za dôvodný, ale suma požadovaná v rámci druhého návrhu nezodpovedala sumám, na ktoré mal spotrebiteľ v skutočnosti nárok, predajcovi alebo dodávateľovi v zásade nie je uložená povinnosť nahradiť všetky trovy konania.³⁵ Práve toto pravidlo o rozdelení trov konania Súdny dvor považoval za nezlučiteľné s právom Únie.

59. *Na jednej strane* mám voči tomuto výkladu určité výhrady. Domnievam sa, že pravidlo, podľa ktorého každá strana znáša svoje vlastné náklady, keď sa niektorým návrhom vyhovie a iné sa zamietnu, je spravodlivé, často sa nachádza v práve členských štátov (ako aj v Rokovacom poriadku Súdneho dvora³⁶), a nevedie k tomu, že by spotrebiteľom „prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval“ výkon práv, ktoré im vyplývajú zo smernice 93/13. Ak spotrebiteľ s časťou svojich žalobných návrhov neuspje, hoci sudca správne uplatnil právo Únie a prípadne z úradnej moci vyhlásil nekalú povahu sporných podmienok, nevidím dôvod, prečo by sa trovy konania nemali rozdeliť medzi strany sporu.

60. *Na druhej strane*, pokiaľ by Súdny dvor s mojím názorom nesúhlasil, chcem zdôrazniť, že rozsudok Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria sa v každom prípade týkal pravidla o *rozdelení trov konania* medzi účastníkmi konania. Súdny dvor sa naproti tomu nevyjadril

³³ Pokiaľ ide o podrobnú analýzu rôznych pravidiel v oblasti trov konania existujúcich v členských štátoch, pozri <https://e-justice.europa.eu/37/FR/costs?init=true>.

³⁴ Pozri rozsudok Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (body 96, 98 a 99).

³⁵ Pozri rozsudok Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (bod 94).

³⁶ Pozri v tomto zmysle článok 138 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

k otázke *presnej výšky nákladov*, a najmä odmeny advokáta, ktorú môže spotrebiteľ úspešný vo veci preniesť na predajcu alebo dodávateľa zaviazaného na náhradu trov konania, čo je otázka, o ktorú ide v prejednávanej veci. Nemožno z toho teda oprávnene vyvodiť, že by spotrebiteľ mal mať možnosť získať v rámci určenia trov konania náhradu celej odmeny dohodnutej so svojim advokátom.

61. Vzhľadom na vyššie uvedené je podľa môjho názoru taká vnútroštátna právna úprava, akou je článok 394 ods. 3 prvý pododsek prvá veta LEC, ktorá obmedzuje výšku odmeny advokáta, ktorú môže spotrebiteľ úspešný vo veci preniesť na predajcu alebo dodávateľa, ktorému bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania, v zásade zlučiteľná so zásadou efektivity. Takýto systém sám osebe neprekračuje mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty v rámci svojej procesnej autonómie.

62. *Na jednej strane*, ako tvrdí španielska vláda, takáto horná hranica umožňuje určitú štandardizáciu toho, čo predstavuje opodstatnenú a primeranú výšku nahraditeľných trov konania v závislosti od hodnoty a/alebo druhu sporov tým, že vylučuje náhradu neobvykle vysokej odmeny advokáta.³⁷

63. Na druhej strane pripomínam, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora na uplatnenie zásady efektivity sa každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na jednotlivých vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska treba prípadne vziať do úvahy zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, akými sú zásada právnej istoty alebo dodržiavanie práva na obhajobu.³⁸

64. *V prvom rade* pritom táto posledná uvedená zásada svedčí v prospech hornej hranice, ako je stanovená v článku 394 ods. 3 prvom pododseku prvej vety LEC. Pravidlá v oblasti trov konania by totiž mali byť v čo najväčšej miere jednoduché a ich výsledky predvídateľné³⁹. V tejto súvislosti, ako tvrdí španielska vláda, táto horná hranica prispieva práve k predvídateľnosti trov konania, ktoré by potenciálne mohli znášať strany sporu.

65. *Ďalej*, ako tvrdí španielska a poľská vláda, horná hranica nahraditeľných trov konania vedie v záujme dodržania práva na obhajobu k vyváženiu medzi prospechom, ktorý môžu osoby podliehajúce súdnej právomoci získať v súdnom konaní, a rizikom, ktoré podstupujú svojou účasťou na konaní. Z tohto hľadiska takáto horná hranica poskytuje spotrebiteľom ochranu. Ak by totiž spotrebiteľ pri neexistencii takejto hornej hranice⁴⁰ riskoval, že bude musieť v plnej výške znášať odmenu advokáta predajcu alebo dodávateľa (ktorá by mohla byť veľmi vysoká) v prípade,

³⁷ Pozri analogicky rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611, bod 25). Pokiaľ ide o otázku, aké sú nevyhnutné náklady pre spotrebiteľa na účinné uplatňovanie svojich práv alebo obhajobu, rovnako ako poľská vláda sa domnievam, že vnútroštátne orgány sú v zásade najpovolanejšie určiť po dohode s právnymi profesiami a inými dotknutými osobami náklady na prípady určitého druhu alebo určitej hodnoty [pozri analogicky návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Campos Sánchez-Bordona vo veci United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:201, body 73 a 75)].

³⁸ Pozri najmä rozsudok z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance (C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 28 a citovaná judikatúra).

³⁹ Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2015, Orizzonte Salute (C-61/14, EU:C:2015:655, bod 61), ako aj analogicky rozsudky z 13. februára 2014, Komisia/Spojené kráľovstvo (C-530/11, EU:C:2014:67, body 54 a 58), a zo 17. októbra 2018, Klohn (C-167/17, EU:C:2018:833, bod 70).

⁴⁰ Samozrejme nemožno v záujme ochrany spotrebiteľa vyžadovať, aby sa horná hranica nahraditeľných trov konania neuplatnila, keď má vo veci úspech spotrebiteľ, ale aby platila, ak je úspešný predajca alebo dodávateľ. Takýto výklad by predstavoval porušenie zásady rovnosti zbraní (alebo procesnej rovnosti), a preto by bol nezlučiteľný s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie. K tejto zásade pozri najmä rozsudok z 30. júna 2016, Toma a Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (C-205/15, EU:C:2016:499, body 36 a 47).

že by tento posledný uvedený mal v konaní úspech, mohlo by ho to vážne odradiť od podania žaloby.⁴¹ Z tohto hľadiska také ustanovenie, akým je článok 394 ods. 3 LEC, spotrebiteľov neodrádza, ale naopak ich povzbudzuje, aby sa domáhali svojich práv na súde.

66. *Napokon*, ako tvrdí Caixabank, treba zohľadniť mechanizmy stanovené vnútroštátnou právnou úpravou, ktoré majú zmierniť možné finančné ťažkosti spotrebiteľa, ako napríklad získanie právnej pomoci, ktorá by mohla umožniť kompenzáciu prípadného zostatku odmeny advokáta, ktorý by znášal spotrebiteľ po určení trov konania.⁴²

67. Okrem toho, ako tvrdí španielska vláda, v prejednávanej veci horná hranica stanovená v článku 394 ods. 3 prvom pododseku prvej vete LEC nepredstavuje absolútny strop. Možno od nej upustiť prinajmenšom vtedy, ak súd zistí, že strana zaviazaná na náhradu trov konania konala neuvážene.⁴³

68. Po tomto spresnení a v súlade s tým, čo som vysvetlil v bode 54 vyššie, by zásada efektivity bránila vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej tak nízku hornú hranicu trov konania nahraditeľných strane, ktorá uspela v konaní, že spotrebiteľa by vo všeobecnosti nemohli získať opodstatnenú a primeranú výšku náhrady vo vzťahu k nákladom, ktoré musia objektívne vynaložiť na podanie žaloby.⁴⁴

69. Okrem toho, že by takáto horná hranica mohla vážne odradiť spotrebiteľov od uplatnenia ich práv na súde, zastávam totiž názor, že ak by predajca alebo dodávateľ v prípade takejto žaloby znášal len zanedbateľnú časť odmeny advokáta vystavenej spotrebiteľovi, bol by značne oslabený odradzujúci účinok, ktorý článok 6 ods. 1 smernice 93/13 v spojení s článkom 7 ods. 1 tejto smernice prisudzuje konštatovaniu nekalej povahy zmluvnej podmienky, ako správne tvrdia EL a TP, ako aj Komisia.⁴⁵

70. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na druhú otázku tak, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v rámci určenia trov konania o žalobe týkajúcej sa určenia nekalej povahy určitej zmluvnej podmienky stanovuje hornú hranicu uplatniteľnú na odmenu advokáta, ktorú má nahradiť spotrebiteľovi úspešnému v spore predajca alebo dodávateľ zaviazaný na náhradu trov konania, pokiaľ táto horná hranica umožňuje tomuto spotrebiteľovi získať z tohto titulu opodstatnenú a primeranú výšku náhrady vo vzťahu k nákladom, ktoré musel objektívne vynaložiť na podanie takejto žaloby.

⁴¹ Pozri analogicky návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Campos Sánchez-Bordona vo veci *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:201, body 67 a 68).

⁴² Pozri najmä rozsudky z 5. decembra 2013, *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León* (C-413/12, EU:C:2013:800, bod 42), a z 12. februára 2015, *Baczó a Vizsnyiczai* (C-567/13, EU:C:2015:88, bod 55).

⁴³ Ako stanovuje článok 394 ods. 3 druhý pododsek LEC. Španielska vláda tvrdí, že v súlade s judikatúrou španielskych súdov možno od spornej hornej hranice upustiť aj vtedy, keď súdny úradník alebo príslušný súd konštatuje osobitnú zložitosť sporu. Komisia spochybňuje túto skutočnosť, pričom podľa nej možno zložitosť sporu zohľadniť len v medziach tejto hornej hranice. V každom prípade táto skutočnosť nie je podľa môjho názoru rozhodujúca pre zodpovedanie položených otázok.

⁴⁴ Pozri analogicky rozsudok z 28. júla 2016, *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:611, body 26, 29, 30 a 32).

⁴⁵ Pozri analogicky rozsudky *Gutiérrez Naranjo* (bod 63), a z 28. júla 2016, *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:611, bod 27).

2. O spôsoboch určenia hodnoty predmetu sporu na účely výpočtu trov konania nahraditeľných spotrebiteľovi (prvá otázka)

71. Pripomínam, že prvá otázka položená vnútroštátnym súdom, ako je zhrnutá v bode 43 vyššie, sa týka pravidiel stanovených španielskym procesným právom na určenie hodnoty sporov. Na úvod chcem zdôrazniť, že Súdny dvor má právomoc preskúmať takéto osobitne technické pravidlá len v rozsahu, v akom uvedená hodnota predstavuje základ pre výpočet výšky trov konania, ktoré môžu byť nahradené spotrebiteľovi v prípade úspechu vo veci⁴⁶ (najmä vzhľadom na hornú hranicu stanovenú v článku 394 ods. 3 prvom pododseku prvej vete LEC), a v akom má na základe toho vplyv na náklady, ktoré môže spotrebiteľ znášať pri súdnom vymáhaní práv, ktoré mu vyplývajú zo smernice 93/13.

72. Súdny dvor teda bude musieť v prejednávanej veci dbať na to, aby sa zdržal posúdenia podrobností výpočtu hodnoty predmetu sporu podľa pravidiel španielskeho práva, k čomu sa ho snažia nasmerovať účastníci konania vo veci samej, či dokonca rozhodovania o otázkach týkajúcich sa výlučne tohto práva. Naopak, bude sa musieť obmedziť na preskúmanie týchto pravidiel z hľadiska zásady efektivity,⁴⁷ v súlade so základnými líniami týkajúcimi sa trov konania vzniknutých spotrebiteľom, ktoré som načrtnol v odpovedi na predchádzajúcu otázku.

73. Pokiaľ ide *na jednej strane* o skutočnosť, že podľa článkov 253 a 411 LEC, ako ich vykladajú španielske súdy, musí byť hodnota predmetu sporu určená na začiatku konania na základe informácií uvedených spotrebiteľom v žalobe a už ju nemožno meniť v neskoršom štádiu konania, a už vôbec nie v rámci určenia trov konania, chcem uviesť nasledujúce.

74. *Predovšetkým*, hoci EL a TP tvrdia, že existuje odlišná vnútroštátna judikatúra, podľa ktorej v španielskom práve musia byť v skutočnosti nahraditeľné trovy konania vždy vypočítané na základe reálneho ekonomického záujmu, ktorý predstavuje žaloba pre spotrebiteľa, a to nezávisle od hodnoty predmetu sporu stanovenej v rámci konania vo veci samej, chcem zdôrazniť, že Súdnemu dvoru neprináleží rozhodovať o rozporoch vo vnútroštátnej judikatúre. Súdny dvor musí odpovedať na položenú otázku vzhľadom na vysvetlenia poskytnuté v tejto súvislosti v návrhu na začatie prejudiciálneho konania.⁴⁸

75. *Ďalej* pripomínam, ako je uvedené v bode 63 vyššie, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či je vnútroštátne procesné ustanovenie v rozpore so zásadou efektivity, musí byť preskúmaný s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na jednotlivých vnútroštátnych súdoch, a v tomto rámci aj na zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému.

76. V tejto súvislosti Caixabank a španielska vláda tvrdia, že zásada „*perpetuatio jurisdictionis*“ zakotvená v článku 411 LEC je odôvodnená najmä úvahami týkajúcimi sa právnej istoty. Táto istota si podľa nich vyžaduje, aby účastníci konania, vrátane predajcu alebo dodávateľa, mali možnosť od začiatku konania poznať možné ekonomické náklady sporu a predvídateľné finančné

⁴⁶ Ako spresňuje vnútroštátny súd, hodnota predmetu sporu je údaj, ktorý má vplyv na iné procesné otázky, akými sú povaha konania a dostupné opravné prostriedky.

⁴⁷ Pripomínam, že Súdnemu dvoru nebola položená otázka týkajúca sa zásady ekvivalencie. EL a TP však tvrdia, že pokiaľ ide o určenie hodnoty predmetu sporov, na konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zataženej hypotékou sa uplatňujú priaznivejšie pravidlá, v rámci ktorých je ako hodnota predmetu sporu vo všeobecnosti akceptovaný zostatok dotknutého úveru. Caixabank a Komisia sa domnievajú, že tento druh konania nie je porovnateľný s konaním, o aké ide vo veci samej, čo je aj môj názor. V každom prípade prináleží výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý priamo pozná uplatniteľné procesné postupy, aby overil podobnosť dotknutých žalôb [pozri najmä rozsudok z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale (C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 77 a citovaná judikatúra)].

⁴⁸ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. apríla 2021, Bank BPH (C-19/20, EU:C:2021:341, bod 37).

výdavky, ktoré sú s ním spojené.⁴⁹ Osoby podliehajúce súdnej právomoci by tomu mohli prispôbiť svoje správanie a najmä procesnú stratégiu. Tieto úvahy sú v súlade s úvahami, ktoré som uviedol v bode 64 vyššie. Zdá sa mi teda rozumné, že hodnota predmetu sporu musí byť stanovená na začiatku konania a už ju nemožno meniť vo fáze určenia trov konania.

77. Vzhľadom na uvedené *napokon* Caixabank a španielska vláda poukázali na to, že v súlade so španielskym právom je súd v rámci konania vo veci samej oprávnený preskúmať, v prípade potreby aj z úradnej moci, hodnotu predmetu sporu uvádzanú žalobcom. Tento bod považujem za dôležitý. Podľa môjho názoru, keďže spotrebiteľ si nemusí byť nevyhnutne vedomý svojich práv, musí vnútroštátny súd pristúpiť k „pozitívnemu zásahu“, ktorý sa často spomína v judikatúre Súdného dvora⁵⁰, a to tak, že prípadne aj z úradnej moci preskúma, či hodnota uvedená spotrebiteľom v jeho žalobe zodpovedá ekonomickému záujmu, ktorý pre neho spor reálne predstavuje. V prípade, že by spotrebiteľ uviedol príliš nízku sumu, súd by ho mal informovať o dôsledkoch, ktoré to môže mať na určenie trov konania, a umožniť mu opraviť túto sumu pri dodržaní práva na obhajobu.

78. *Na druhej strane*, v prípade skutočnosti, že hodnota takého sporu, o aký ide vo veci samej, ktorá bola na začiatku konania stanovená ako „neurčitá“, sa považuje za hodnotu, ktorá nie je „odhadnuteľná“ v zmysle článku 394 ods. 3 prvého pododseku druhej vety LEC, čo má za následok, že na účely určenia trov konania sa použije orientačná suma 18 000 eur (alebo v prejednávanej veci skôr 30 000 eur), je to podľa môjho názoru jednoduché.

79. Viacero aspektov, o ktorých sa na Súdnom dvorom široko diskutovalo, nemá totiž v konečnom dôsledku žiadny skutočný význam pre odpoveď, ktorú musí poskytnúť. V tejto súvislosti poznamenávam, že účastníci konania vo veci samej sa v *prvom rade* nezhodujú v otázke stavu vnútroštátnej judikatúry týkajúcej sa uvedeného článku 394 ods. 3 EL a TP totiž tvrdia, že podľa judikatúry Tribunal Supremo (Najvyšší súd) sú spormi, ktorých hodnota nie je „odhadnuteľná“, len tie spory, ktoré nemajú žiadnu majetkovú hodnotu, ako napríklad žaloby o neplatnosť volebného postupu. Naproti tomu spory, ktoré takúto majetkovú hodnotu majú, ale nie je možné ju presne určiť hneď na začiatku konania, nemožno považovať za takéto spory, a preto sa na ne toto ustanovenie nevzťahuje, čo Caixabank spochybňuje. *Ďalej* je medzi účastníkmi konania vo veci samej sporná otázka metódy určenia hodnoty predmetu sporu v takom prípade, o aký ide vo veci samej. Podľa EL a TP by sa v súlade s článkom 251 ods. 8 LEC malo v tejto súvislosti vychádzať zo zostatku úveru, keďže platnosť zmluvy je spochybnená, hoci len čiastočne. Podľa banky Caixabank vzhľadom na to, že zostatok úveru je pohľadávkou banky, nemožno ho zohľadniť pri určení hodnoty predmetu sporu, ktorý inicioval spotrebiteľ ako dlžník. Namiesto toho treba v súlade s článkom 251 ods. 1 tohto zákona vychádzať zo súm, ktoré spotrebiteľia bezdôvodne zaplatili navyše a ktorých vrátenie požadujú. *Nakoniec* sa účastníci konania nezhodujú v tom, či v prejednávanej veci mohli EL a TP vo svojej žalobe platne uviesť určitú sumu, prinajmenšom určenú relatívne, ako hodnotu predmetu sporu.

⁴⁹ Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Campos Sánchez-Bordona vo veci United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:201, body 63 a 74).

⁵⁰ Pozri najmä rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores (C-240/98 až C-244/98, EU:C:2000:346, bod 27); zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, bod 31), a zo 14. apríla 2016, Sales Sinués a Drame Ba (C-381/14 a C-385/14, EU:C:2016:252, bod 23).

80. Ako som pritom už uviedol v bode 74 vyššie, Súdny dvor neprináleží rozhodovať o rozporoch v judikatúre týkajúcich sa výkladu vnútroštátneho práva a určite mu neprináleží rozhodovať o tom, aká by mala byť hodnota predmetu takeého sporu, akým je spor vo veci samej, z hľadiska španielskych procesných pravidiel. Súdny dvor tiež neprislúcha určiť, či EL a TP mohli vo svojej žalobe platne uviesť určitú hodnotu, alebo nemohli.

81. Za týchto okolností sa domnievam, že bez ohľadu na vnútroštátnu judikatúru a metódu určenia hodnoty predmetu sporu na účely uplatnenia španielskych pravidiel v oblasti určenia trov konania zásada efektivity jednoducho vyžaduje, ako som uviedol v odpovedi na druhú otázku, aby tieto pravidlá umožňovali spotrebiteľovi získať od predajcu alebo dodávateľa z titulu odmeny advokáta opodstatnenú a primeranú výšku náhrady vo vzťahu k nákladom, ktoré musel objektívne vynaložiť na podanie žaloby. V prejednávanej veci bude úlohou vnútroštátneho súdu overiť, či určenie hodnoty predmetu sporu na 30 000 eur, v dôsledku čoho budú môcť žalobcovia vo veci samej pri uplatnení hornej hranice stanovenej v článku 394 ods. 3 prvom pododseku prvej vete LEC získať od predajcu alebo dodávateľa náhradu odmeny advokáta iba vo výške 10 000 eur, spĺňa túto požiadavku.⁵¹

82. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prvú otázku tak, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej hodnota predmetu sporu, ktorá je základom pre výpočet trov konania nahraditeľných spotrebiteľovi, ktorý mal vo veci úspech, musí byť určená v žalobe, pričom tento údaj už nemožno neskôr zmeniť, a ktorá pre niektoré spory stanovuje túto hodnotu v orientačnej výške, pokiaľ tieto pravidlá neznemožňujú alebo nadmerne nesťažujú spotrebiteľovi výkon práv, ktoré mu vyplývajú z tejto smernice. V tejto súvislosti prináleží konajúcemu súdu, aby preskúmal, prípadne aj z úradnej moci, či hodnota uvedená spotrebiteľom v jeho žalobe zodpovedá ekonomickému záujmu, ktorý pre neho spor reálne predstavuje.

V. Návrh

83. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Súd prvého stupňa č. 49 Barcelona, Španielsko), takto:

1. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v rámci určenia trov konania o žalobe týkajúcej sa určenia nekalej povahy určitej zmluvnej podmienky stanovuje hornú hranicu uplatniteľnú na odmenu advokáta, ktorú má nahradiť spotrebiteľovi úspešnému v spore predajca alebo dodávateľ zaviazaný na náhradu trov konania, pokiaľ táto horná hranica umožňuje tomuto spotrebiteľovi získať z tohto titulu opodstatnenú a primeranú výšku náhrady vo vzťahu k nákladom, ktoré musel objektívne vynaložiť na podanie takejto žaloby.
2. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej hodnota predmetu sporu, ktorá je základom pre výpočet trov konania nahraditeľných spotrebiteľovi, ktorý mal vo veci úspech, musí byť určená v žalobe, pričom tento údaj už nemožno neskôr

⁵¹ V tejto súvislosti poznamenávam, že vnútroštátny súd nevysvetlil, prečo by malo viac ako 25 000 eur požadovaných advokátom žalobcov vo veci samej predstavovať opodstatnenú a primeranú sumu. Z vyjadrení finančnej inštitúcie Caixabank naproti tomu vyplýva, že Advokátska komora v Barcelone vydala stanovisko, podľa ktorého je požadovaná suma neprimerane vysoká.

zmeniť, a ktorá pre niektoré spory stanovuje túto hodnotu v orientačnej výške, pokiaľ tieto pravidlá neznemožňujú alebo nadmerne nesažujú spotrebiteľovi výkon práv, ktoré mu vyplývajú z tejto smernice. V tejto súvislosti prináleží konajúcemu súdu, aby preskúmal, prípadne aj z úradnej moci, či hodnota uvedená spotrebiteľom v jeho žalobe zodpovedá ekonomickému záujmu, ktorý pre neho spor reálne predstavuje.